

Met de neus op de feiten

'Het was een mooie bijeenkomst. Ik heb er echt iets geleerd. Ik wil er gelijk mee beginnen, wat zullen m'n leerlingen dat leuk vinden. Moet je je die gezichten eens voorstellen als ze dit zien.' Zomaar een reactie van een leerkracht die op 9 november 2010 aanwezig was tijdens een scholingsavond exemplarisch onderwijs in Gouda. Zo'n 35 meesters en juffen, verdeeld over vier groepen, waren die avond druk met paddenstoelen, bloemen, (over)bruggen, rivierkreeften en de watersnoodramp van 1953.

Kijk, een paddenstoel

Wat weet jij als leerkracht van paddenstoelen? Op welke momenten zie je ze? Hoe komen ze aan voedsel? Heb je wel eens onder het hoedje gekeken en de sporen gezien? Enig idee waar ze precies zitten en hoe ze zich verspreiden? Over deze en andere vragen ging het in een groep met kleuterjuffen, die vlak daarvoor rond het Driestargebouw hun eigen paddenstoelen uit de grond hadden gehaald. Met spiegeltjes en loepjes observeerden ze hun vondsten van dichtbij. Via internet kwamen ze meer te weten over de inktzwam, de stinkzwam, de buisjeszwam, de aardappelboleet en de vliegenschwam. Dit alles om straks met hun eigen groep 1 en 2 goed naar de kleuren, grootte en verscheidenheid van paddenstoelen te gaan kijken. Met als hoogtepunt het smullen van heerlijke champignonsoep!

Naar de overkant

Een andere groep verdiepte zich in het thema 'Overbruggen'. Hoe kom jij als wandelaar nu aan de overkant?, was de vraag die deze leerkrachten voorgelegd kregen naar aanleiding van een dia met een brede sloot tussen twee stukken weiland. Met balken, planken, takjes en draden gingen de deelnemers aan de slag, waarbij ze achteraf de volgende vragen met elkaar bespraken: Hoe heb je gezorgd voor verbindingen? En heb je eraan gedacht dat je constructie lang genoeg zou zijn? Aansluitend kregen ze de vraag van ander materiaal een stevige brug te maken. Toen de proef op de som werd genomen (waarbij een auto die over de brug heen reed niet in het water mocht vallen), bleek bijna iedere brug te voldoen aan de eis van stevigheid. Vervolgens kwam de stevigheid van constructies als de buis, het vierkant en de driehoek aan de orde. Dia's over verschillende soorten bruggen, die elk op hun eigen manier stevig zijn, lokten een gesprek uit over de vraag hoe stevigheid ontstaat. Een mooie voorbereiding op het bouwen van bruggen in groep 3 en 4.

Dijken die bezwijken

Terwijl beneden in de school de ene groep zich boog over een rivierkreeft en met verwondering kennisnam van het feit dat dit beestje volledig is toegerust en gebouwd om zijn plaats in het ecosysteem in te nemen, hield de andere groep zich bezig met 'Dijken die bezwijken'. Hoe blijf je het water de baas als de vloed opkomt?, was de kernvraag van dit exemplaar voor groep 7/8. Maar ook: wat gebeurde er in '53 nu precies waar, hoe groot was de ramp en hoe kon dit gebeuren? Een simulatie van een dijkdoorbraak, een indrukwekkend ooggetuigenverslag en een gesprek met mensen die de ramp hebben overleefd brachten deze nationale ramp dichterbij dan ooit. Alleen wie zó in de materie zit, kan zijn leerlingen echt door een onderwerp heenleiden.

Tijdens de scholingsavond werkten de leerkrachten zich door de inhouden heen en kwamen ze er in hoofdlijnen achter hoe de achterliggende context in elkaar steekt. Voortdurend werd daarbij gesproken over de vraag hoe je dit in de klas vorm moet geven. Om het met een leerkracht te zeggen: 'Het gaat er natuurlijk wel om dat je als leerkracht het spel met je leerlingen weet te spelen. Wanneer jij gaat staan uitleggen, kunnen de leerlingen echt niet eigen worden met het onderwerp. Je moet dus wel de goede vragen stellen en de leerlingen er met hun neus bovenop drukken.'

Noot

¹ Met dank aan Bert Kalkman.